

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IV. De exercitiis primæ dictæ, sive primorum mensium vitæ
Eremiticæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

contradiciones, repugnantia, animorum divisiōnes, & opinionum, sententiarumque diversitatis (quar subinde etiam maximē reformatā monasterii sentiantur) que animam dilaniant. Præterea alia inordinatorum affectuum impedimenta, quæ trā animam occupant, & commaculant, ut vix ad eam allusare possit puritatem, quæ ad contemplationem, & claram, quantum in hac vita permittitur, Dei visionem requiritur.

His igitur omnibus amputatis, vita hæc est velut fragrantissimorum, & pulcherrimorum urinque vita florū fasciculus, sua rīssimum tum securat, tum abstractionis, ac contemplatiōnis, ceterarumque virtutum spirans odorem. Unde clarè appetet quemlibet Religiosum huc tantarū vitæ modo idoneum esse, si saltem mediocriter, in vita communī exercitatus, ulterius in spiritu orationis proficiendi desiderio fervat.

Conditiones reū- Qualitates aliae, ad hoc institutum amplectendū, necessariae sunt: prima, ut constanti resolutione, & determinatione, serio se toto spiritu interiori renovare, & in DEUM introvertere firmissimē statuat. Existimet itaque se in novam transmigras regionem vitæ caelestis, ac divine contemplationis luce coruscā, diverso amoris igne ferventem, & differentibus divina liberalitatis influentiis focuadā: novus itidem schola disciplinam se recenter incipere, in qua præcipuus magister est Spiritus Sanctus, qui in alto silento corda solitariorum alloquitur, aut ut melius dicamus, ab inferioribus se ad altiorem, sublimioris scientiæ scholam, & ab uno Novitatu, ad alterum virorum jam prosectorum, & latipientium ascendere reputet. Primus Novitiatus quem simul cum Religione ingressos est, fuit parvulorum, ubi DEUS panem præmasticatum, sanguinem in lac, & mel conversum præberet, secundum illud S. Pauli *Tanquam parvulis in Christo lac robū potum dedi*. At vero secundus hic Novitiatus, non infantum est, quibus lacte opus sit, sed virorum, quorum est solidus cibus, ut inquit Apost. Hebr. 5.

Ad dignos in has divinas scholas hauriendos cœlestis Sapientiæ fructus serio studio, & impiego labore disciplinæ, scientiæ que isti incumbendum est; si enim, ut proverbium inquit, DOCTRINA SANGVINE, id est, labore & sudore comparatur, multo id verius, de novo pietatis, & sanctitatis spiritu dicendum erit, de quo similiter ultimatū, inter sanctos illos Eremi Patres proverbium refert Dorotheus, DA CARNEM, ET SANGVINEM, ET ACCIPE SPIRITVM. Adeo ut una (ut na dicamus) spiritus uncia multis ludoris, & sanguinis elicenda, & coenanda sit; quam veritatem qui nondum perspectam, & efficaciter persuasam haberet, patrum aut nullum omnino percipiet ex vita Eremitica fructum.

Quid ad annum sollemmodo sanctorum isti vita solitaria exercitio addicuntur, tempus istud à DEO sibi donatum, prius auro, velocissimē finiendum, tum dignè ultimare, tum quam utilissimē impendere procuraret. Seneca quam preiolum sit tempus, & qualiter eo dum fluit uidebeamus, apta comparatione ponderat. *Tanquam*, inquit, *ex torrente non semper casero*, &c. si enim in civitate aliqua limpidissima aqua fons post duos quartum dies exsiccandus esset, quanto profecto, quamque diligenter cives contulit, allatus undique validis excellentem fon-

tis hujus aquam excipere festinarent.

Quamquam autem, ut diximus, citissimē præterlabatur anno unius curriculum, sufficiens tamen est, ut interea diligentib[us] sollicitudine labores Eremita, magnam acquirat perfectionem, vel ut minimum, in magis substantialibus vitæ religiosis virtutibus, radicetur & fundetur: & quod præcipuum est, ut in oratione, & praesentia Dei, probè exercitatus, & confirmatus deserbo egrediatur.

Cassianus lib. 7. de institutis renuntiantium, proposito prius altissimo gradu perfectæ castitatis, ad quem sine reliquarum virtutum perfectione perungere non est possibile, quandoquidem ex vera Theologia constet; virtutes omnes inter se esse concatenatas, subiungit tandem minori quam unius anni spatio, posse tam alcum perfectionis gradum apprehendi.

Necessarium etiam est, ut quicunque ad hanc sancti detrecti scholam venerit, licet quam maximum in scientiæ, & virtutibus exercitatus, tanquam discipulum se gerat, & agnoscat: quique non docendi, sed discendi gratia, à Domino D[omi]no hu[m]i]c vocatus, non ut J. dex, aut Visitator admisus, sed ut revera patulus in Christo, & spiritu enriquendus, nihil mutare, aut judicare præsumat, sed quam inibi reperiit religiose institutionis formam, (que non minimi profectus erunt) gnavorit & strenue adimpleat: Nonnumquam ob oculos sibi proponant, quanta grata, & beneficio à DEO ad sanctum hunc locum adducuntur, cui si ex sua negligencia non correspondat, pro mentura beneficii etiam futurum iudicium rigorem sentier, cum districto Judicii cogitur exactissimam reddere rationem recandidissimæ villiconis sue. Sonet etiam in auribus illud Apollonius: Vide, ne in vacuum gratiam DEI recipias. Si enim omnis talenti traditus fons exigit DEUS, quale pro tam singulari dono exacturum putamus?

C A P V T IV.

De exercitiis primæ diæta, sive primorum mensium vita Eremitice.

Posteaquam Religiosus ad sanctum appellens desertum, sanctam istam promissionis terram pedibus calcante incepit, nequaquam existimare debet, otioso se sanctificandum introiit; non enim hic promissa antiquus filii Israël mellis & lactis dulcedo gustatur, nisi prius, quæ illis mandata sunt, hic etiam obseruentur. Septem nimis illas nationes fortissimas fertilissime illi terræ dominantes bello expugnate, armisq; exterminate debebant. In cujus rei figura contingebant haec: nisi de qua loquimur, solitarii spirituale, divinamque dulcedinem nec possideri pacificè, nec gustari posse delectabiliter, nisi prius subjugatis passionibus, mortificatis affectibus, extermiatis viciis, omnes regni fines possidens, pace de bello parta perfruatur.

At vero primo omnium necesse erit certæ, securaque solitariorū vitæ fundamentalia, primo ad maque exercitia bene habere explorata, ut initio vitam accedit, ad votum succedente, reliqua facilius procedant, cedendū nam ut in proverbio est:

Dimidium facti, qui bene capit, habet.

F 4 Quam-

Quamprimum itaque in DEI nomine sua auspicatus exercitia, suam agnoscet fragilitatem, miseriam, imbecillitatem, multa plurimorum casuum, peccatorum, instabilitatum experientia comprobata, & ex toto corde confiteatur Domino infirmitatem tuam, qua ex se nihil potest, nisi errare, peccare, deficere, quibus & magnam concipiatur de se ipso dissidentiam, & e contrario spem in DEUM amplissimam, vivaci fiducia, divinae gratiae favorem postulans, quo uberes exercitorum eremiticorum fructus, ad DEI gloriam, & anima sua salutem percipere valeat, dicens cum Proph. Psal. 61. *In Deo salutare meum, & gloria mea: Deus auxiliu moi, & spes mea in Deo est.*

*Quibus
sunt exer-
citiis pri-
mis duo-
busmen-
bus va-
candum?*

Primos duos menses in vera sui ipsius cognitione, simulque in continua contritione, cotidique intima compunctione impendat, alta & profundâ indagine animae sua statum rimeatur, quam parum ab ingressu in Religionem profecerit, quam in divina gratia beneficia, quibus liberalissima DEI manus eum abundantanter cunctulavit, ingratius: defectus etiam, culpas, peccata, que in DEUM, tum ante, tum post religiosam professionem, commisit, magno dolore, & ingenti contritione ponderet, & detestetur, & ad pedes IESU Christi Redemptoris nostri, cum Magdalena penitente prostratus multo gemitu, fufpitis, singultibus, & abundantibus lacrymis divinam implorat, pro tanis peccatis suis misericordiam, & ne amplius in posterum divinam bonitatem offendat, auxilium, & gratiam. Similiter etiam consideret, quam male divinitis inspirationibus correspondet, quam tepide usus auxiliis, quibus praeferimta Religionis ingressu à DEO preventus fuit, & excitus. Deploret, & doleat tot orationis horas sua culpa desperatas; tot religiose adificationis exempla sibi fuisse iustitia, tot nostra sancta Religionis preclaras commoditates, & aptissima ad perfectionem media infrastructuose expensa.

*Defectus
proprii
quomo-
do sunt
perpen-
dendi?*

Rememoretur defectus suis plurimos, & varios, adversus professionis sua vota admissiones: quam imperfekte eouique obedierit, dum solo exteriori cortice contentus, internas fortassis fovit obmurmurations, & repugnantias: quamque tarda vera simplicitate proprium iudicium in obsequium sancte Obedientiae captivaverit, aut humiliter resignarit ad id, quod manus DEI, & sancta Obedientia decieverant de ipso fieri.

Attentè præterea consideret, quam vivaciter adhuc in ipso regnet propria voluntatis & judicii obstinatio, & protéritas, quantaque injuria post oblatum eorundem & sui ipsius divina Majestati sacrificium, veramque oblationem, & traditionem, quasi sacrificia tam sancti operis penitentia ductus, iterum DEO surrepta revendicari: quam procul etiam sit à vera spiritus paupertate, plures fortassis desiderans temporales commoditates, quam Religio nostra permititur, quanto affectu rebus quibus utebatur adhæserit; quam sipe retum etiam non necessiarium defectum impatienter tulerit, aut de cibo, rebusque similibus interiori obmurmuravit. Denique propriæ regulæ, & constitutionum prævaricationes expendat, ac specialiter continua orationis, & in lege Domini meditationis manda-

tum, in quo præcipuus consistit nostri institutio-

ticulus.

Ab alia etiam parte beneficiorum à DEO acceptorum, multitudinem & magnitudinem æqua dolamine pondere, atque in primis generalium, ut nesciobus creationis, conseruationis, redemptionis, & mulieræ effusionis pretiosissimi sanguinis JESU Christi do dñi. D. N. Tum ad particulares divinorum beneficiorum favores descendat, ut quam misericorditer, beneficiis & gratuitè à Domino DEO, ad tam laetam & ornatam Religionem vocatus, quam singulariter providentia ab eodem præservatus, & custoditus sit, alioque, quorum uniuscujusque conscientia testis erit.

Specialius porro & exactius recentem hanc gratiam expendat, qua ad tam laetam & exultitiam magisterii & sapientiae scholam, in famâ solitudinis professionem est, Christo duce & magistro, ductus, & admisitus. His autem omnibus divinae bonitatis beneficis, suam objiciat ingratiudinem, quod ea frequenti admodum oblitione, lena & rapida gratiarum actione, non parum contempnerit, ac vilipendit.

Hec, aliaque similia multa considerans faciliter & apertissime videbit vitam suam prædictam aliud nihil esse, quam telam vatis culpis, defectibus ac criminibus intertextam.

Graviter admodum intra se exaggeret, quod in Religione, mortificationis & virtutum omnium schola, tam parum didicere, tam parvam ac remunrem pro peccatis suis penitentiam egere, quod adhuc amoris proprii tyranndi subiacet; quantum sui, salutisque & propoli, ad quod à DEO vocatus in Religionem venit, inmemor. Atque his attente atque intime consideratis, alta ex profundo cordis trahens fufpita, gemata amarö, & veri doloris sentimento deflet abundante, anteacta præstante vita defectus, & peccata.

Sepitissimè infinitam peccati malitiam item in finita expendat, quantus ipse sit, qui auctor est divinam peccati offendere Majestatem; quis vero filiale DEUS, malus, quem ad iracundiam provocavit, cuius amicitia quanto amavit, quem contempli: quantas etiam & de potissimum horribiles peccatis suis meritis si ponas: deinde, dolear, & pudeat de tot, tantisque sceleribus, & in deo peccatis, obfupescat, quomodo tantum peccatum dehinc sensu terra non deglutiatur, ceteraque sustinente possum creaturæ: capitale sui ipsius, & culparum suarum odium & horrorem concipiatur: extremitate ipsius contemptus, vilipendia, dejiciuntur gratias quam maximas reddat DEO, qui eum salvum faciens à tempestate & naufragio, deduxit in istum securitatem portum, ubi oportuni medii debitum pro peccatis penitentiam agere possit. Clamer, & magna fiducia divinam gratiam & misericordiam cum Davide postulet, dicens: Amplius laya me: ab iniuritate mea, & à peccato meo munda me: quoniam iniuriant meus ego cognosco, & peccatum meum contra te es semper. Lachrymarum copiosum fundat imberem, quibus iniuriant suarum remissionem implorat, illæ enim animæ maculas eluant, & emundant, cordis duritatem emolliunt, & velut saluberrimum balneum totum renovant hominem interiorem; & quasi mystico, & spirituali Baptismo paulatim in baptismalis innocentie florem purificant animam reducent. Confessionem etiam generaliem instituat, vel totius vitæ, vel saltrem ab ingressu Religionis, & ad pedes Cœlestiarum provolat in cœlum, quo potest dolore sua cōfiteatur peccata, quæ aduersus DEI & Ecclesie præcepta, vota, regulam,

constitutiones, institutum, sacramentorum usum admissit, nec non divinorum donorum abusum, inspirationem contemptum, & in divina misericordia beneficia ingratisdinem. Vnde veram summe vilitatem, & mittere sue notitiam, & suipius iniugam elicit abominationem & hororem, firmumque concipiit propositum, nova penitentia DEO illatam injuriam in le vindicandi, & tanta Majestati suipius castigatione pro viribus satisfaciendi.

CAPUT V.

De exercitiis orationis, mortificationis & paenitentiae.

Primum exercitium erit orationis mentalis, quod mirificè non solum auxilium praestat, sed reliquo omnibus dat vitam. Ordinaria orationis materia erunt horribiles cruciatus, tormenta, ignominia, & opprobria, quae Christus Dominus pertulit pro salute nostra, lachrymosis oculis contemplans Dominum suum in Cruce, in magna pauperitate, ab omnibus derelictum, contemptum, & omni modo afflicctum: & intima compassione cor suum emollire, & peccatorum suorum, quae DEUM cruci affixerunt gravitate ponderata, actis, & incepsæ paenitentiae aculeis compungere allabore.

Quinam propoñissimū af- fectum at- venit, immemo- nē considerat, ali- us punit, genit am- delictus abundans, defectus, & peccati malitiam temet ipsius qui auctor est diuina p. vero si ille DEUS, ha- cavit, cuius amio- sit, quantas enim si meritis fit peccatum, si que sceleribus, & modo tantum peccatum gloria, ceteraque pitale suipius, & orrorum concepi- vilpendat, depin- et DEO, qui cum ob- aufragio, deducit ubi oportunitas me- dentiam agere pos- sit, divinam genitum postulat, dicunt, & a patre statim mea con- contrarie est sequitur, at imbre, & rationem implore, & emundat, elut saluberrimam ineni interioris; capitulō paulatim purificat a etiam generalē ab ingrediens obvolviā inciliatur peccata, qaz a votis, regulis, con-

Vellissimum etiam fuerit primis ipsis vita Ecclesiæ principius, subinde aliquantum temporis tribuere meditationi pœnatum internalium, quas pro peccatis suis meritus est, nec non terribilis judicij Domini, & districtæ rationis reddenda, tantoque districtoris, quanto quis plura à Domino accepit, memor aliquando ad futurum ditem, in quo fortasse intonabit Iudex, serva nequam, redde rationem vilificatione tuae. Sæpius etiam mortis meditationi attinet vacet, cujus horam ciuius adventuram fortasse, quam anni finem memorie insculpat. Denique rem & deliciarum omnium, seculique humi- jus vanitatem, quamque velociter omnia labantur, & intereat expurgata mentis acie bene consideret.

Modus hic incipientibus ordinarius & proprius est, sed non omnes hanc viam tenere compellendi erunt: sunt enim nonnulli, qui ex Conventibus perfectiori oratione dotati advenientes ejusmodi incipientium exercitii non parti necessitate indigent.

At vero regulariter loquendo bonum erit, tam hos, quam illos primis vita solitariis mensibus exercitari in modo dictis affectibus, paenitentia, contritionis, cognitionis propriæ, ponderationis peccatorum, tum in seculo, tum in Religione commissorum, odi sui pectorum, quod ex proprie vilitate cognitione ortum habent, totius mortificationis, & omnimoda suis abnegationis est fundamentum.

Orationis exercitia duo quasi continua vigent in isto deserto; unum orationis mentalis, de qua jam pauca diximus; alterum orationis vocalis, & officii divini: quod si debite exercatur, medium efficacissimum est ad, tum in oratione mentali, ad quam vocalis ordinatur, tum in omnibus aliis virtutum exercitiis egregie proficiendum; sicut est contrario absque debitâ reverentia, & religiosa devotione choro interessere, offensa est in oculis DEI non modica.

Hinc affectibus amoris in tante erga se Misericordie DEUM exarcat, qui indignum beneficis ptevenire, & dolorissima sua Passione redimere dignatus est, & toto corde, totoque viribus suis, singulare illud amoris debitum ardulissimo conetur amore recompenare, potius milles mori decerat, quam divinam illam maiestatem, cui tot nominibus obstrictus est, ullo peccato offendere.

Exercendis potro & excitandis amores hujus contritionis affectibus continuus Christi Domini cor pulsoribus jaculatoris, in has & similes ex incensi cordis ebullitione prorumpens aspirationes;

O Domine, quis dabit capiti meo aquam, & oculus mei fontem lacrymarum, ut plorem die ac nocte ingenit, quibus nimis te offendit sceleris, & peccata mea! O Pater amansissime, peccavi in celum & coram te, & idcirco non sum dignus vocari filius tuus, sed fac mecum secundum magnam misericordiam tuam. Misere ore DEVS, misere mei, quoniam in te confidit anima mea, & in umbra alarum tuorum sperabo, donec transeat iniurias a me.

Fatior Domini, fatior, quia dignus sum misericordia tua, spiro tamen quia IESV meus es tu, & miserationis tuae super omnia peccata mea: anholpe me, munda me, o Christe IESV pretiosos sanguinetos, amplius lava me ab iniquitate mea, & a peccato meo munda me. O dulcissime IESV paenitet me, quia peccavi, ab hac hora detestor, ex toto corde peccata mea, utinam milles mortuus essem prinsquam te offendisse.

Modus
in officiis
divini re-
citatione
observan-
dus.

Idem S. Bernardus reverentiam, qua officio divino interesse debemus, in hæc verba eleganter expendit: Oli quis oculos haberet, apertos videret, qua cura, quo gaudio, quanto tripli- diu sancti Angelii intersunt psallentibus, adiunc- oranti-